DAVLAT SEKTORIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARINING IQTISODIY EFFEKTINI BAHOLASH VA SUN'IY INTELLEKTNING O'RNI

Shermamatov Shaxzod Shokir o'g'li,
Raqamli texnologiyalar vazirligi
Qashqadaryo viloyat hududiy shu'basi
Email: sh.shermamatov@digital.uz
Telefon raqam (+99891)472-64-34

Annotatsiya: **Ushbu tezis davlat sektorida raqamli transformatsiyaning iqtisodiy effektini baholash va sun'iy intellekt texnologiyalarining e-government tizimlariga integratsiyasi masalalarini qamrab oladi. BMT Elektron hukumat rivojlanish indeksi (EGDI) 2024 natijalariga ko'ra O'zbekiston 63-o'ringa ko'tarilib, birinchi marta «juda yuqori» guruhga kirgan bo'lsa-da, raqamli xizmatlardan olinayotgan iqtisodiy samaradorlikni miqdoriy baholash tizimi hali shakllantirilmagan. Sun'iy intellekt asosidagi davlat xizmatlarini joriy etish iqtisodiy samaradorlikni oshirish va hududiy tengsizlikni kamaytirish uchun ustuvor yo'nalish sifatida ko'rib chiqiladi.**

Kalit so'zlar: **raqamli transformatsiya, sun'iy intellekt, EGDI, e-government, iqtisodiy effekt, davlat sektori, AKT, IT Park, my.gov.uz, GovTech.**

Kirish:

Bugungi kunda raqamli texnologiyalar davlat boshqaruvini tubdan o'zgartirmoqda. O'zbekistonda «Raqamli O'zbekiston 2030» strategiyasi doirasida amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida my.gov.uz yagona interaktiv davlat xizmatlar portalida 2024-yil holatiga ko'ra 760 dan ortiq elektron xizmat joylashtirilgan va 11 million dan ortiq fuqaro ro'yxatdan o'tgan (Times of Central Asia, 2025). Biroq bu jarayonning iqtisodiy effektini aniq o'lchash va sun'iy intellektni

davlat xizmatlariga joriy etish masalasi amaliy tadqiqotni talab qiladi.

Asosiy qism:

Raqamli transformatsiyaning iqtisodiy effekti bir necha yo'nalishda namoyon bo'ladi. Birinchidan, IT sektori iqtisodiy o'sishning muhim lokomotiviga aylangan: IT Park Uzbekistan rasmiy hisobotiga ko'ra, IT xizmatlari eksporti 2020-yildagi 16 million dollardan 2023-yilda 344 million dollarga — 22 barobar oshdi. 2024-yil yakunida sektorda band bo'lganlar soni 38 600 kishiga yetdi, bu 2023-yilga nisbatan 146 foizlik o'sishni anglatadi (IT Park, 2024).

Ikkinchidan, xalqaro reytinglarda O'zbekistonning mavqei sezilarli yaxshilandi. BMT EGDI bo'yicha 0.7999 ball bilan 63-o'rin (2022-yilda — 69-o'rin, 0.7265 ball), Jahon banki GovTech indeksida esa 198 mamlakat ichida 43-o'rin va «A» guruhi (World Bank, 2022). GovTech Enablers bo'yicha raqamli ko'nikmalar va innovatsiyalar sohasida Uzbekiston jahonda 4-o'rinni egalladi.

Uchinchidan, sun'iy intellekt integratsiyasi yangi bosqichni belgilab bermoqda. «Sun'iy intellekt texnologiyalarini rivojlantirish strategiyasi 2030» doirasida my.gov.uz xizmatlarining 10 foizini AI asosida taqdim etish maqsad qilib qo'yilgan (Prezident farmoni). Biroq hozircha IT xizmatlari va eksportning 95 foizi Toshkentga, atigi 5 foizi esa viloyatlarga to'g'ri kelmoqda — bu hududiy tengsizlikni hal etish zaruratini ko'rsatadi.

Xulosa:

O'zbekiston davlat sektorida raqamli transformatsiya so'nggi besh yilda o'lchovli natijalar berdi: EGDI «juda yuqori» guruhiga kirish, IT eksportining 22 barobar o'sishi va my.gov.uz da 760+ xizmat. Sun'iy intellektni davlat xizmatlariga jadal joriy etish va IT afzalliklarini viloyatlarga kengaytirish — keyingi bosqichning asosiy strategik vazifalaridir. Ushbu yo'nalishlar iqtisodiy samaradorlikni oshirish bilan birga hududiy tengsizlikni ham bartaraf etishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. United Nations. UN E-Government Survey 2024. URL: https://publicadministration.un.org/egovkb

2. World Bank. GovTech Maturity Index 2022. URL: https://www.worldbank.org

3. IT Park Uzbekistan. Results of 2023. URL: https://it-park.uz/en/itpark/news/results-of-2023

4. Times of Central Asia. Uzbekistan Showcases Digital Achievements, 2025. URL: https://timesca.com

5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Raqamli O'zbekiston 2030» strategiyasi to'g'risidagi farmoni. URL: https://lex.uz